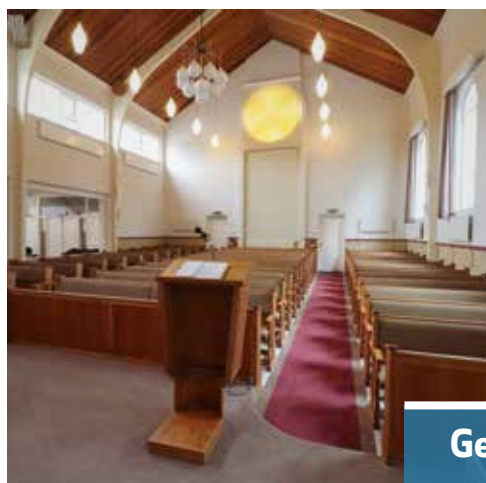

KERKELIJK WEEKBLAD VAN
DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

AAMBINDER

Gereformeerde Gemeente Haamstede

08/08/2019
jaargang 97

nr **45**

In december 1923 gaat de 19-jarige W.C. Lamain uit Kamperland voor de eerste keer in Haamstede voor. Later schrijft hij daarover: 'Ik werd verzocht in de Oud Gereformeerde Gemeente, die tot de toen nog levende ds. Boone behoorde, het Woord te verkondigen. We mochten dat doen uit Jesaja 43 vers 2 en 3. Ik wist wel dat er een kerkorde was, maar van de verschillende punten en zaken wist ik niet

zoveel. Dat is mij later door mijn leermeesters, ds. Den Hengst en ds. Kersten, bijgebracht. Het was daar een volk, dat zuiver onderwijs had ontvangen in al de jaren dat die geliefde leraar, ds. Boone, hen had onderwezen in de rechte wegen des Heeren. Ik kan mij nog herinneren, dat wij tot diep in de nacht daar samen geweest zijn en dat er nog opening geschonken werd om over de wegen Gods te spreken'.

De discipelen door het Sanhedrin herkend

De Heere heeft in het Oude Testament allerlei knechten gebruikt. Zo lezen we over profeten die van de profetenscholen kwamen ten tijde van Elísa. Ze waren doorkneed in de Schrift. Priesters ontvingen hun ambt van vader op zoon. Hun taak was, om naast het offeren, het volk te onderwijzen.

Zij nu ziende de vrijmoedigheid van Petrus en Johannes, en vernemende dat zij ongeleerde en slechte mensen waren, verwonderden zich, en kenden hen dat zij met Jezus geweest waren. En ziende den mens bij hen staan, die genezen was, hadden zij niets daartegen te zeggen. Handelingen 4:13, 14

Ook in het Nieuwe Testament treffen we geschoolde ambtsdragers aan. Levi, die als tollenaar een bepaalde ontwikkeling heeft. Lukas, die als arts gestudeerd heeft. En ook Paulus, die aan voeten van Gamaliël geleerd is. We mogen kennis niet veronachtzamen. Petrus en Johannes zijn echter eenvoudige en ongeleerde mensen. Maar ook die wil de Heere in Zijn Koninkrijk gebruiken.

In Handelingen 4 staan ze beiden voor het Sanhedrin. Ze zijn aanwezig om verslag te doen. In korte en bondige zinnen geeft Petrus onderwijs aan de geleerden in het Sanhedrin. Vaak zitten onderwijs en waarheid niet in het lange en het vele, maar juist in het korte en het bondige.

De Hoge Raad is verrast door hun vrijmoedigheid. Het is geen kleinigheid te staan voor mensen die hen niet goed gezind zijn. En toch is er vrijmoedigheid. Petrus in het spreken; in het onverhindert vrijmoedig wijzen op Jezus Christus. Johannes in het zwijgen; in een rust zonder angst en verlegenheid. God gaf getuigenis aan hun woorden. De Heere staat immers aan de kant van Petrus en Johannes, en niet aan de kant van het Sanhedrin. Zo rustig beide apostelen zijn, zo onrustig is het Sanhedrin.

ds. A.A. Brugge,
Doetinchem

Het verslag dat ze uitbrengen, gaat over de genezing van de kreupele. Petrus en Johannes zijn getuigen geweest van zijn genezing. In ongeveinsde liefde wezen ze de kreupele op hun Meester. Nu wijzen ze in onderlinge verbondenheid opnieuw op hun Meester. Petrus, door naar zijn vurig karakter te spreken. Johannes, door naar zijn liefdevol karakter te zwijgen. Het Sanhedrin zlet hun vrijmoedigheid. Men hoort hen niet alleen. Ze zlen het ook. Ze bemerken én verwonderen zich dat ze 'ongeleerde en slechte' (eenvoudige) mensen waren.

Hoe imponerend is eenvoud. De Heere wil Zich eraan verbinden. Een door de Geest verlicht verstand is beter dan geleerdheid. Geloof, gewerkt door Gods Woord en Geest, is meer waard dan wereldwijsheid. Dat is de 'vreze des Heeren'. Als een kind van God verslag mag doen over ontvangen genade geldt vaak: hoe vloeiender het verhaal, hoe groter de kans is dat de oude mens ertussen zit. Als ze bij hun hart zijn, zal het verslag juist ongekunsteld en eenvoudig zijn. Daar wil de Heere Zijn zegen aan verlenen doordat het beslag bewerkt bij de naaste.

De verklaring, die daardoor gegeven wordt

Het Sanhedrin herkent de apostelen. Petrus heeft Jezus verloochend, terwijl Zijn Meester verhoord werd. Maar het belangrijkste is dat Christus hem kent. En dat terwijl hij Hem verraden heeft. Hij zocht hen na Zijn opstanding op, terwijl zij Hem allen verlaten hadden.

Dat kennen van de Heere Jezus is voor de Kerk rechtvaardigend. Hij laat Zich met schuldigen in, omdat Hij hun schuld droeg. In de eerste tijd van het genadeleven, heeft de ontdekte ziel meer oog voor de barmhartigheid Gods. Later komt er strijd over het recht Gods, dat drukt en eist en waarin de zondaar zelf geen genoegdoening kan geven. Al heeft Petrus een andere weg dan Johannes, beiden bemerkten Zijn kracht toen Hij hen riep van achter de visnetten. Beiden mochten ook een blik slaan in het lege graf. Zij zagen daarin Zijn kracht, over dood en hel heen.

Petrus en Johannes staan als getuigen in het verhoor door het Sanhedrin. Ze zijn getuigen geweest. Van de 'verheerlijking op de berg', van het lege graf en van het

In dit nummer

4 Recht op een naam tegenover recht op leven

5 Commentaar: Ook onder ons

16 Als de heerlijkheid van de Heere wijkt

- 2** De discipelen door het Sanhedrin herkend
- 3** Het zien op Jezus in Zijn leven [31]
- 6** Wat is reformatorisch onderwijs ons waard?
- 7** Al deze woorden [31]
- 8** 100 jaar De Saambinder [29]
- 9** Platform met vertaalde gereformeerde lectuur
- 9** Boekaankondiging
- 10** Jeugdtribune
- 11** Kerknieuws
- 12** Berichten
- 12** Kerkdiensten

Het zien op Jezus in Zijn leven [31]

onderwijs van Jezus na Zijn opstanding. Hun getuigenis is een heenwijzen naar Hem, Die zij liefhebben. Jezus, Die redt, leidt en verzoent.

Het geloof is tot volheid gekomen. Vóór Jezus' opstanding en hemelvaart heeft hun geloof de zekerheid gezocht in toestanden en kenmerken. Een kind van God zou hierin kunnen blijven zoeken en blijven steken. Ontdekking leert echter dat dit een leven is waarin ik meer mijzelf dan Christus op het oog heb.

Diezelfde Geest wijst op Jezus álleen, in Hem is aan Gods recht genoeg gedaan. Als door het geloof de toevlucht tot Hem mag worden genomen, van welke onschatbare waarde en kracht is Hij dan voor de ziel. Dat wordt herkend, dat 'zij met Jezus geweest waren'.

De verharding, die daarna geopenbaard wordt

Het getuigenis van de apostelen werkt wat uit. De kreupele werd genezen, volgde de beide discipelen en loofde God. Het Sanhedrin hoorde over de grote werken Gods. Als het Woord het oor bereikt, werkt het altijd wat uit. Wat een wonder als dat nu ook mag worden bemerkt. Dat een belenaar een Godlover wordt. Dat God Zelf banden breekt. Dan komt de bidder en het gevolg van de verhoring van het gebed op de achtergrond, en treedt de Gever, de eeuwig levende Zaligmaker, op de voorgrond. Dan wordt alleen Hij het voorwerp van hart en leven.

De Hoge Raad had niets te zeggen. Dat is een zegen. Als de Heere aan de prediking een zegen verbindt, zó dat tegenstanders zwijgen. Dat is geen magere zegen, al gaat hen een eeuwige zegen voorbij. Uit het vervolg blijkt dat het Sanhedrin niet buigt voor de Heere. Dit 'niet buigen' kan leiden tot verharding, haat en vijandschap tegen God. Of tot - en dat zal uit de volgende hoofdstukken wel blijken - verwoesting en vervolging van de gemeente, met woord en daad.

Te midden van wederwaardigheden en strijd, te midden van vragen over het geestelijk leven en de mate van geloof in Jezus, geldt: 'Het is mij goed nabij God te zijn'. Met Zijn nabijheid en ondersteuning kunnen we overal verkeren.

'Want God was aan mijn zij'; Hij ondersteunde mij, in 't leed dat mij genaakte'.

Isaac Ambrosius

HOOFDSTUK 3

4. Van Christus' zachte juk en lichte last

Aangaande de zachtheid van Christus' juk en de lichtheid van Zijn last, Christus heeft daarvan in deze woorden gesproken: 'Neemt Mijn juk op u en leert van Mij (...). Want Mijn juk is zacht en Mijn last is licht' (Matth. 11:29, 30).

Merk de werken van Christus met betrekking tot de genezing van onze zielen:

1. Hij geeft Zijn discipelen opdracht om de zondaars te roepen;
2. Hij staat bereid om die aan te nemen als zij maar willen komen;
3. Hij verzacht voor hen de weg van een christelijke wandel, wanneer zij zijn gekomen.

Mijn juk, dat is: Mijn geboden. Zo heeft de apostel Johannes het verklaard: 'Zijn geboden zijn niet zwaar' (1 Joh. 5:3).

Mijn juk is zacht, dat is: Mijn geboden zijn zonder enig ongemak. De moeilijkheid van het juk is niet deszelfs gewicht, maar de ongemakelijkheid. Christus spreekt geheel wel: Mijn juk is zacht en Mijn last is licht, dat is: Mijn onderwijzingen zijn zacht en licht. Dit woord betekent eerstelijk de vracht of de ballast van een schip, hetwelk door de baren heenzwerft, alsof het geen last in zich heeft. Zonder die last zou het schip niet behouden kunnen blijven; een last die op een schouder gelegd is, of liever, die in een schip gedaan is, om gestadig en behouden voort te gaan.

Mijn last is licht. Het juk der wet was hard en de last der Farizeeën was zwaar, maar Christus' juk is zacht en Zijn last is licht, alleszins zoet en vermakelijk. De christelijke godsdienst en deszelfs oefening is geheel zoet, licht en vermakelijk.

De profeten hebben hiervan aldus gesproken: 'Alle dalen zullen verhoogd worden en alle bergen en heuvelen zullen vernederd worden; en wat krom is, dat zal recht, en wat hobbelachtig is, dat zal tot een vallei gemaakt worden' (Jes. 40:40). De betekenis is dat de wegen van onze christelijke wandel zullen geëffend en gelijkgemaakt worden, en dat alle beletselen en verhinderingen uit de weg zullen genomen worden, opdat ons de weg naar de hemel zoveel te lichter en gemakkelijker zou vallen.

'Hij zal de zachtmoedigen leiden in het recht en Hij zal de zachtmoedigen Zijn weg leren' (Ps. 25:9).

De apostelen spreken al klaarder: 'Want dit is de liefde Gods, dat wij Zijn geboden bewaren; en Zijn geboden zijn niet zwaar' (1 Joh. 5:3).

En: 'De wet des Geestes des levens in Christus Jezus heeft mij vrijgemaakt van de wet der zonde en des doods' (Rom. 8:2).

Christus Jezus is gekomen om deze twee grote jukken van onze hals te verbreken, het ene der zonde, waardoor wij in banden en gevangnissen zijn, het andere van de wet van Mozes, waardoor wij onder voogdschap en minderjarigheid gehouden werden.

Hij heeft het juk der zonde en het juk der wet in haar gestrengheid in een zoete en vaderlijke regering veranderd.

(wordt vervolgd)

Uit: "Het zien op Jezus" Isaac Ambrosius (uitg. Den Hertog).

Recht op een naam tegenover recht op leven

ds. A. Schreuder,
Beekbergen

Sinds begin dit jaar kunnen ouders de naam van een levenloos geboren kind krachtens de wet Basisregistratie Personen (BRP) laten registreren. Dit is vastgelegd in: 'Wijziging van de Wet basisregistratie personen in verband met het opnemen van gegevens over kinderen die op het moment van de geboorte niet meer in leven zijn of omtrent wie een Nederlandse akte is opgemaakt die vermeldt dat het kind op het ogenblik van de aangifte niet in leven is'.

Ouders kunnen de naam van een levenloos geboren kind krachtens de wet Basisregistratie Personen laten registreren.

Deze wetswijziging vond kamerbreed instemming, want onze volksvertegenwoordiging wil recht doen aan de emotionele band tussen ouder en kind vanaf de conceptie. Voor de registratie maakt het niet uit hoe lang het geleden is en ook niet hoelang de zwangerschap heeft geduurd. De wet, die consequent spreekt over 'kind', erkent dat het bij een ongeboren vrucht niet om 'iets' gaat, maar om 'iemand': een persoon.

Erkenning van ouderverdriet

Niet alle ouders zullen er behoefte aan hebben om een levenloos geboren kindje te laten registreren. Zeker niet als het kindje geboren is in een pril stadium van de zwangerschap. Toch biedt deze wet daarvoor nu wel die mogelijkheid. De overheid erkent met deze wet het ouderleed

dat ontstaat bij een ongewild afgebroken zwangerschap of bij de geboorte van een levenloos kindje.

De wet wil tegemoetkomen aan dit ouderleed. Registratie is weliswaar geen verplichting. Het is aan de ouders of ze wel of niet van de mogelijkheid tot registratie gebruikmaken. Terwijl het ouderleed hetzelfde is, zal het ene ouderpaar wel en het andere niet gebruikmaken van deze mogelijkheid.

Wat geeft het veel verdriet als een zwangerschap, waarbij wordt uitgezien naar de geboorte van nieuw leven, eindigt in het geboren worden van een kindje dat in de moederschoot is overleden. Gaandeweg de zwangerschap was er een band ontstaan met het kind dat geboren zou gaan worden.

Daarom is de teleurstelling en het verdriet

groot als de kinderstem na de geboorte niet wordt gehoord. De naam die de ouders het kind na de geboorte hadden willen geven, is direct al een herinnering aan een omsluierd leven dat niet het levenslicht heeft aanschouwd. De ouders, en vooral de moeder, blijven het kind dat niet geleefd heeft, levenslang in hun herinnering meedragen, en vaak blijven ze het ook meetellen in het kindertal.

Een kraambed zónder vreugde en mét ouderverdriet, een wieg die leeg blijft, en in de kraamdagen al de stille gang naar een kindergraf, dat is altijd weer hartverscheurend. Behalve de ouders heeft niemand concreet een band met het kind gehad. De rouw die volgt, is daarom vaak een stille rouw, die ouders in hun verdere leven blijven meedragen.

Tegengestelde wetgeving

Maar nu het onbegrijpelijke. De abortuswet in ons land, die afbreking van de zwangerschap toestaat tot 24 weken, ontkent echter de beschermwaardigheid van het ongeboren leven tot 24 weken. Het recht van het ongeboren kind om te mogen leven, moet het hier afleggen tegen het recht van de moeder om het kind geen leven te gunnen en een abortus te willen. In deze wet krijgt het kind pas vanaf 24 weken recht op leven.

De ene wet komt dus tegemoet aan het 'recht' om een kind te laten wegnemen, de andere wet erkent het recht om het kind een naam te geven.

Hoe komt het dat onze overheid bij wetgeving twee zulke ethisch tegenstrijdige principes hanteert?

Bij beide wetten is ten diepste niet de beschermwaardigheid en de unieke waarde van het ongeboren leven het leidende principe. Leidend is hoe ouders dat leven persoonlijk waarderen en ervaren. Zo kan in de ene wet staan dat het kind geen 'persoon' is, en in de andere wet wél.

Beide wetten naast elkaar zijn een voorbeeld van het zogenoemde 'inclusieve denken' in onze dagen. Daarin is de individuele keuzevrijheid de norm. Ook al leidt die vrijheid tot heel verschillende uitkomsten, men moet zonder enig waardeoordeel zowel voor het ene als voor het andere standpunt ruimte bieden.

Als de beschermwaardigheid van het ongeboren leven, hoe omsluierd ook, het ethische principe zou zijn van onze overheid, dan zou deze wijziging van de wet BRP gepaard zijn gegaan met afschaffing van de abortuswet. Wat hadden we dát graag gezien!

Ook onder ons

Verslaving is in onze tijd een groot probleem. Alcoholisten zijn verslaafd aan drank. Tallozen zijn verslaafd aan drugs. Er is ook pornoverslaving en gokverslaving. Verslaving heeft zo'n grote aantrekkingskracht op de mens, dat het uiterst moeilijk is om daarvan los te komen.

C.S.L. Janse,
Apeldoorn

Ten diepste geldt dat een mens van nature verslaafd is aan de zonde. 'Een iegelijk die de zonde doet, is een dienstknecht der zonde' (Joh. 8:34). Ook na ontvangen genade kunnen bepaalde verslavingen een mens in hun greep krijgen.

Verslaving aan drank was vooral in de 19^e eeuw een groot probleem. Overheden hebben sindsdien allerlei maatregelen genomen om het drankgebruik terug te dringen. In de Verenigde Staten was de verkoop van alcoholische dranken een tijdlang zelfs totaal verboden.

Werd er vroeger door de arbeidersbevolking veel gedronken om de armoede en ellende te vergeten, thans is het vooral een welvaartsverschijnsel. Werd roken tot in de tweede helft van de vorige eeuw (zeker voor mannen) als iets normaals gezien, thans geldt het als een verslaving. De schadelijke gevolgen voor de gezondheid zijn immers overduidelijk.

Drugsverslaving is vooral iets van de laatste halve eeuw. De drempel voor pornoverslaving is door internet een stuk lager geworden. Helaas wel. De overheid doet daar ook nauwelijks iets tegen.

Weerhoudende kracht

Ook onder ons komen allerlei vormen van

verslaving voor, al is dat gelukkig (belangrijk) minder dan in de samenleving als geheel. Van de kerkelijke gemeenschap en van de waarschuwendende boodschap die daar gebracht wordt, gaat altijd nog een zekere weerhoudende kracht uit. Het Kennisinstituut Christelijke GGZ publiceerde vorige maand de uitkomsten van een onderzoek over de verslavingsproblematiek in reformatorische kring. Dit mede op verzoek van het deputaatschap Diaconale en maatschappelijke zorg. Het onderzoek was grotendeels op basis van zelfaanmelding. De percentages die er uitrollen moeten we dus niet al te exact nemen. Mensen die zelf of in hun omgeving te maken hebben (gehad) met verslaving, zullen zich eerder aanmelden om mee te doen dan anderen.

Verontrustend

Niettemin waren de resultaten zonder meer verontrustend te noemen. Alcoholmisbruik doet zich onder ons op grote schaal voor. Bij jongeren maar ook bij ouderen. Nu is de Bijbel geen geheelonthoudersboek, maar er staan wel tal van waarschuwingen in tegen drankmisbruik. Dronkaards zullen het Koninkrijk Gods niet beërven (1 Kor. 6:10). Matigheid in het omgaan met alcohol wordt ons op tal van

plaatsen in de Bijbel voorgehouden. Ook uit de resultaten van het jongste onderzoek moeten we concluderen dat er onder ons veel te gemakkelijk omgegaan wordt met drank. 'Drank maakt meer kapot dan je lief is', zo luidde destijds de slagzin van een antidrankcampagne. De overheid zet zich de laatste jaren in om minderjarigen van de drank af te houden. Mogen wij daar dan achteloos aan voorbijgaan?

Als je ergens echt aan verslaafd bent, is het niet eenvoudig om daar vanaf te komen. Vandaar dat er allerlei vormen van hulpverlening zijn. Uit het rapport komt naar voren dat mensen zich soms schamen om daarvan gebruik te maken. Daar kan men zich iets bij voorstellen. Schaamte heeft ook een positieve kant: het besef dat het niet zo is als het behoorde te zijn. Maar die schaamte werkt averechts als men om die reden niets aan de verslaving wil doen. Evenzo is het verkeerd als men voor de ambtsdragers de eigen verslavingsproblemen of die in het gezin wil verzwijgen. In de praktijk blijkt volgens het rapport de drempel naar ambtsdragers hoog te zijn.

Identiteit hulpverlening

Met name ambtsdragers onderstrepen veelal de waarde van reformatorische hulpverleningsinstanties. Maar die zijn er lang niet altijd. De behoefte daaraan is groter dan het beschikbare aanbod. Een evangelische instelling als De Hoop sluit niet goed aan bij de reformatorische identiteit.

Soms hebben gemeenteleden de voorkeur voor algemene hulpverleningsorganisaties om niet herkend te worden. Ook daar kan men zich iets bij voorstellen, maar zit men daarmee wel op de goede weg? Willen we op die manier dan toch niet een bepaalde schijn ophouden?

Alles bij elkaar heeft dit rapport zeker z'n waarde. Zeker wat betreft allerlei verslavingen zou ons levenspatroon anders moeten zijn dan dat van de wereld. Helaas is dat lang niet altijd zo.

Opvallend is overigens wel hoe men in dit rapport het begrip verslaving definieert. Verslaving doet zich voor wanneer mensen meer drinken, roken, blowen of porno kijken dan ze willen. De wil van de mens is kennelijk de norm. Wie het wel best vindt dat hij wekelijks dronken is of porno kijkt, geldt dan niet als een verslaafde. Dat is Bijbels gezien wel een zeer aanvechtbare benadering van het verslavingsprobleem. Een zaak van (her)bezinning!

Wat is reformatorisch onderwijs ons waard?

Het zal niemand ontgaan: al die advertenties in de krant waarin leerkrachten, leidinggevenden en docenten worden gevraagd. Menige schoolleider of bestuurder kijkt vol zorg naar het nieuwe cursusjaar. Hoe krijgen we alle lessen die we willen en moeten geven bemenst?

D.D. Both,
Veenendaal

De PO-Raad (d.i. de sectororganisatie voor het primair onderwijs) maakte zeer onlangs de nood nog tastbaarder: alleen in het basisonderwijs zijn er komend cursusjaar 3500 vacatures die niet opgevuld kunnen worden. In het voortgezet onderwijs is het –zeker voor bepaalde vakken– niet veel beter. En dat is zorgelijk. Zowel voor de continuïteit als voor de kwaliteit van het onderwijs. Maar nog belangrijker: het raakt de identiteit van onze scholen in het hart.

Hoog opvoedingsdoel

Reeds vanaf het moment waarop reformatorische scholen werden opgericht, waren de oprichters doordrongen van het grote belang en de waarde van onderwijs dat in overeenstemming was met datgene wat in gezin en kerk beleden werd. Er werden in de beginjaren grote offers gebracht - door zowel ouders als onderwijzers - om dit ook financieel mogelijk te maken. De rol en de betekenis van de leraar waren en zijn ongewijzigd op een reformatorische school: hij/zij wordt als identificatiefiguur gezien, geeft richting aan, weet waar leerlingen mee worstelen en probeert hen te onderwijzen en op te voeden tot zelfstandige, God naar Zijn Woord dienende persoonlijkheden, die geschikt en bereid zijn om de ontvangen gaven te besteden tot Gods eer en tot

Het reformatorisch onderwijs heeft de komende jaren heel veel (jonge) mensen nodig. Dat deze nood in de gezinnen, op de scholen en in de kerken gevoeld mag worden en dat velen hun verantwoordelijkheid in dezen zouden verstaan.

welzijn van gezin, kerk en maatschappij. Het belang van een leraar die -menselijkerwijs gesproken- wat identiteit en kwaliteit betreft in staat is dit hoge opvoedingsdoel te bereiken, kan niet snel worden overschat. Een leven vanuit en overeenkomstig Schrift en belijdenis is geen pré maar noodzaak. Het lerarentekort is dan ook niet in de eerste plaats een probleem van het onderwijs, maar vooral een groot zorgpunt voor de gehele gereformeerde gezindte.

Vrijheid van onderwijs

Als één van de weinige landen ter wereld kent ons land een grondwettelijk verankerde vrijheid van onderwijs. Een pand dat ons is toebetrouwd en dat zeker geen stabiel 'bezit' kan worden genoemd. In onze multiculturele en schijnbaar tolerante samenleving schijnt dit grondrecht voor velen een sta-in-de-weg te zijn om idealen te verwezenlijken. Maar op dit moment lijkt dit niet onze grootste zorg. Het gevaar dreigt dat het reformatorisch onderwijs niet ten onder gaat aan de aanvallen van buitenaf, maar aan vervlakking en onderschatting van het belang van reformatorisch onderwijs van binnenuit. Het moet toch mogelijk zijn dat het reformatorisch onderwijs zelfvoorzienend is? Dat er nu en in de toekomst voldoende reformatorische jongeren zijn die bewust en van harte kiezen om in de voetsporen te treden van docenten die tientallen jaren lang het onderwijs gediend hebben?

Wat is hiervoor nodig? Allereerst gebed voor het onderwijs en ook voor de vervulling van de ontstane en aanstaande vacatures. Daarnaast een breed gedragen besef -bij ouders, kerkenraden, leerlingen en leraren- van het grote voorrecht om onderwijs te kunnen inrichten naar Schrift en belijdenis. In de derde plaats een dienstbare houding om als leerling, student of oudere een bijdrage te willen leveren aan dit hoge ideaal, dat misschien niet het beste salaris of veel maatschappelijke status oplevert, maar wel heel veel betekenis kan hebben voor de opgroeiende generatie en voor de toekomst van de gereformeerde gezindte.

Het reformatorisch onderwijs heeft de komende jaren heel veel (jonge) mensen nodig. Dat deze nood in de gezinnen, op de scholen en in de kerken gevoeld mag worden en dat velen hun verantwoordelijkheid in dezen zouden verstaan.

Kandelaar van Gods Woord
Luther was diep doordrongen van het be-

lang van christelijk onderwijs. Hij schreef in 1524 een klein boekje waarin de bekende uitspraak is te vinden over het verplaatsen van de kandelaar van Gods Woord. Dit boekje handelt niet over de kerk of over de politiek, maar over het onderwijs. Het is gericht aan 'de raadsheren van alle steden in Duitsland dat zij christelijke scholen moeten oprichten en in standhouden'. Zo groot is het belang van christelijk onderwijs - zo stelt Luther - dat het al of niet wijken van de kandelaar van Gods Woord ermee samenhangt. Het inleidend hoofdstuk sluit als volgt af:

'Ik meen, dat Duitsland nog nooit zoveel van Gods Woord gehoord heeft als thans. Men bespeurt er in het verleden tenminste niets van. Laten wij nu deze kans voorbijgaan, zonder dank en eer daaraan te bewijzen, dan is het te vrezen, dat wij nog gruwelijker duisternis en nood zullen moeten doorstaan. Duitse vrienden, koopt, nu de markt voor de deur wordt gehouden, zamelt in, nu de zon schijnt, en het weer goed is; grijpt Gods genade en Woord aan, nu het u wordt geboden. Want weet dit wel: Gods Woord en genade zijn als een voorbijtrekkende plasregen, die niet

weerkomt, waar hij eenmaal is geweest. Bij de Joden is hij geweest, maar weg is weg; nu hebben zij niets. Paulus bracht hem in Griekenland, maar ook daar is hij weg; nu hebben zij de Turken. Rome en het Latijnse land hebben ook hun beurt gehad, maar weg is weg; nu hebben zij de paus. En gij Duitsers moet niet denken dat gij hem eeuwig hebben zult. Want de ondankbaarheid en de verachting zullen hem verdrijven. Daarom, grijpt toe en houdt vast, wie grijpen en vasthouden kan. Luie handen zullen een slecht jaar hebben'.

RUBRIEK AL DEZE WOORDEN [31]

Tussen de doodslagers

TIEN GEBODEN VOOR ONS

In Gods zorg voor het leven en in Zijn heilige ijver klonk het van de Sinaï: 'gij zult niet doodslaan'. Hij Die het mensenleven geeft en onderhoudt, waakt erover. Dat is Zijn recht!

Ons troostboek verklaart dit gebod in antwoord 105. In zondag 40 volgen daar echter twee vervolgvragen op. Die beginnen beide met 'maar...'. Dus nadat het recht van God aan ons hart is gelegd in de breedte en vooral in de diepte, wordt de vraag gesteld: 'Máár dit gebod schijnt alleen van het doodslaan te spreken?' Met andere woorden: 'gaat deze uitleg niet te ver? Moeten we ons niet beperken tot daadwerkelijke moord? Is dit niet overdreven?'. En in vraag 107 nog een poging in deze richting. Want een mens laat zich niet zo gemakkelijk gezeggen. Laat staan dat hij hartelijk buigt onder de rechten van onze Schepper en Wetgever. In antwoord 106 wordt Gods eis slechts helder herhaald.

Vandaar de tweede poging om er onder uit te komen: 'Máár is het genoeg, dat we onze naaste - zoals tevoren gezegd is - niet doden?' Het verzet is niet gebróken: 'maar zo hoeft het toch niet'. Laten we nu als

fatsoenlijke kerkmensen proberen ons niet schuldig te maken aan moord en doodslag. Dan is het toch genoeg? Meer kan en mag God toch niet van ons vragen? 'Het is toch genoeg...'. is echt een vraag van een farizeeër, van een rijke jongeling, die zijn best doet. In de hoop dat God daar blij mee is en de rest doet. Hij is vreemd van ontdekking. Hij heeft een afkeer van de geestelijkheid en de diepte van de wet(sprediking). Want 'zo hoeft het toch niet?' In de zelfhandhaving weet hij niet van verliezen, van afsnijding. Opdat de wonderlijke inlijving in Christus zal ervaren worden. Want vanaf de Sinaï gaat het uiteindelijk om de heerlijkheid van Hém! In elk gebod. Dus zeker ook in het zesde. Nathans vinger wijst de 'nette' doodslager aan.

De heerlijkheid van Christus, hoezo? Zijn hele leven stond in het teken van ...de dood. De dreiging, het vonnis en de uitvoering daarvan. Hij aanvaardde en ontving Zijn leven, met altijd het zwaard van Gods recht boven Zich. Zijn levensbegin stond in het teken van het zwaard van de kindermoordenaar in Bethlehem. Zijn levensloop was een aaneenschakeling van 'onteren, haten, kwetsen en doden' (105). Wat een 'nijd, haat, toorn en wraakgierigheid' (106) waren Zijn deel! Zijn eigen dorpsgenoten wilden Hem te pletter gooien (Luk 4:29).

Tijdens Zijn prediking in Jeruzalem wilde men Hem regelmatig stenigen (Joh. 8:59 en 10:31). In heilige verontwaardiging roept Hij in het gebedshuis in de 'heilige stad van de vrede' uit, dat het gemaakt is tot een moordenaarshol (Mat 21:13). En u weet waar Zijn levenseinde was: tussen twee moordenaars. Als de ergste, middenin. Dat was het einde van Hem, Wiens hele leven stond in het teken van de positieve wetseis: 'onze naaste lief te hebben als onszelf, en jegens hem geduld, vrede, zachtmoedigheid, barmhartigheid en alle vriendelijkheid te bewijzen, zijn schade ...afkeren en ook onze vijanden goeddoen (antwoord 107)!'.

Zó heeft Hij volmaakt tussen de doodslagers geleefd en is Hij tussen de doodslagers gestorven. Niet alleen *tussen* de doodslagers, maar *in plaats van*. Dit is het wonder van het Evangelie van de plaatsvervangende Borg en Middelaar. Want achter de eis en de vloek van het zesde gebod licht het Evangelie van Luk 23: 39-43 op. Soevereine genade in Christus Jezus wordt hier geopenbaard! In het oordeel wordt beleden: 'wij toch rechtvaardig, want wij ontvangen straf waardig hetgeen wij gedaan hebben, maar Deze heeft niets onbehoorlijks gedaan'. In het paradijs is plaats voor zúlke doodslagers.

v. A.

Familie van het ongedierte

Mensen die anonieme brieven schrijven, wat zijn dat voor mensen? Ds. W.C. Lamain was er niet onduidelijk over: 'Die mensen waren vanzelf familie van het ongedierte dat 's nachts uitgaat om te verderven'.

Uit De Saambinder van 9 december 1937.

A. Bel, Vlaardingen

AAN VRAGERS.

Teekent uw stukken.

Uit Amerika gewerden mij twee vragen, die niet ondertekend waren. Op deze vragen kan ik geen antwoord publiceren. Wel wil ik den naam verzwijgen in de Saambinder, maar onge- teekende brieven lees ik zelden; veel minder beantwoord ik ze.

Teekent dus uw stukken.

En sluit er een postzegel in.

Regelmatig gaf ds. G.H. Kersten aan dat brieven voorzien moesten zijn van naam en adres.

Het is ook voorgekomen dat een vraagsteller juist wél met zijn volle naam genoemd wilde worden. Ds. Kersten ging er niet op in. In De Saambinder van 28 februari 1935 lezen we:

'Ik zal de schrijver niet openlijk te schande maken. Aan zijn verzoek zijn volle naam te melden zal ik niet voldoen, om hem te sparen; zomin als ik zijn onzinnig stuk zal plaatsen. (...) De schrijver van de brief is zozeer met zijn onschriftuurlijk gekrabbel ingenomen, dat hij dan nog wel zijn naam openlijk zou vermeld willen zien. De Heere vernedert hem en beware ons voor dergelijke dwaalgeesten.'

Als de joden

In De Saambinder van 7 februari 1980 schreef ds. Lamain over ds. M. Hofman (1873-1945).

'De joden beginnen hun Bijbel te lezen van achteren naar voren. Onze gewoonte is om voorin te beginnen met het lezen. Doch het is bekend dat de Joden dat precies anders-

om doen, vanwege de Hebreeuwse taal. Ds. Hofman had ook de gewoonte om te doen als de joden. Vanzelfsprekend deed die leraar dat niet met Gods Woord of met andere stichtelijke boeken. Neen, in geen geval! Doch wanneer hij brieven kreeg, dan was het zijn gewoonte om eerst naar de naam te kijken, door wie de brief was ondertekend. Waren de brieven niet ondertekend, dan verscheurde hij ze en verbrandde ze. Het was zijn gewoonte niet om er één woord van te lezen.'

Over een andere predikant schreef ds. Lamain in De Saambinder van 21 februari 1980 het volgende. 'Ik kan me nog herinneren dat er een leraar was in een gemeente, die veel gekweld en benauwd werd met ongetekende brieven. 's Avonds laat, wanneer allen naar bed waren, of zelfs in de nacht en in de vroege morgen, werden er allerlei brieven onder de deur gestopt of in de brievenbus, wanneer niemand van de huisgenoten het bemerkte. De mensen die dat deden, waren vanzelf familie van het ongedierte dat 's nachts uitgaat om te verderven.'

Wetenschappelijke paria's

Ook ds. A. Vergunst ontving eens een anonieme brief. Op 14 augustus 1969 schreef hij erover in De Saambinder: 'Een zeer merkwaardig schrijven trof ik een dezer dagen onder de in de bus gegleden brieven aan. Niet alleen merkwaardig omdat de namen van de schrijvers ontbraken, maar ook merkwaardig om de inhoud. Nu is het gebruikelijk om anonieme brieven in de prullenbak te laten verdwijnen, omdat mensen die van alles durven op te merken zonder zichzelf bekend te maken helemaal geen recht op een antwoord hebben. De schrijvers duiden zichzelf aan als 'Een groep wetenschappelijke paria's in de Gereformeerde Gemeenten.' (...) Men vraagt hoe lang het moet doorgaan, dat de Gereformeerde Gemeenten de tot hen behorende wetenschappelijk bevoegde krachten, die tevens beschikbaar zijn, niet weten te binden, plaatsen en bundelen. Bij deze vraag wordt dan verwezen naar de Heidelbergse Catechismus, vraag en antwoord 55 en 111. In die gedeelten van onze Heidelberger wordt gesproken over 'het zich schuldig weten om zijn gaven ten nutte en ter zaligheid van andere lidmaten gewillig en met vreugde aan te wenden' (vr. 55) en 'het bevorderen van het nut van onze naaste, waar ik kan en mag' (vr. 111). (...) Het gevolg daarvan zou dan zijn dat zij ten langen leste er de brui aan geven en verdwijnen naar een ander kerkverband, waar zij met open armen ontvangen worden en waar men direct empoel voor hen heeft.'

Ds. Vergunst ging er in twee artikelen uitgebreid op in. De laatste zin van het tweede artikel luidt: 'We hebben behoefte aan mensen die door Gods Geest geleid worden, zowel schoenmakers, kleermakers, als juristen, medici en ook herders en wijzen. Zijt samen dan één in Hem en beoefenend de gemeenschap der heiligen, waarvan Christus het fundament is en de dragende kracht, en van waaruit alleen onze gaven en krachten tot nut en tot zaligheid van andere lidmaten gewilliglijk en met vreugde aangewend kunnen worden'. Er kwam nog een derde artikel. 'Van een grote groep academici en studenten van onze gemeenten ontving ik zeer hartelijke brieven, waarin zij van hun verontwaardiging over die 'merkwaardige brief' blijk gaven. Deze brieven waren echt verwarmend door de toon die eruit sprak en de verbondenheid aan de gemeenten waaraan uiting gegeven werd.'

(wordt vervolgd)

Platform met vertaalde gereformeerde lectuur

Recent is de website biblicalreformedbooks.com online gegaan. Op dit platform staan ongeveer 175 e-books en traktaten in acht talen, die gratis gedownload kunnen worden. De verantwoordelijkheid ligt bij de deputaatschappen Bijbelverspreiding, Bijzondere Noden, Israël en Zending.

Directe aanleiding voor de ontwikkeling van de website was het feit dat enkele jaren geleden aan de deputaatschappen Bijbelverspreiding en Israël een grote gift werd geschonken, bestemd voor lektuurwerk. De vraag was hoe die gift het meest doeltreffend besteed kon worden. Toen is de gedachte bovengekomen om een lektuurwebsite met e-books te ontwikkelen.

In het verleden bleek dat diverse organisaties binnen en buiten de Gereformeerde Gemeenten zich met lektuurverspreiding bezighouden. Zonder dat er een overzicht over de beschikbaarheid van goede lektuur was. Deze website heeft als doel een overzicht te geven van gereformeerde lektuur die door Woordverkondigende deputaatschappen binnen de Gereformeerde Gemeenten is vertaald. Het materiaal is beschikbaar in het Albanees, Arabisch, Engels, Hebreeuws, Hongaars, Indonesisch, Russisch en Telugu. Voor deze talen is gekozen vanwege de relevantie voor de Evangelieverkondiging door genoemde deputaatschappen. Op de website staan werken van (nadere) reformatoren, bijvoorbeeld W. à Brakel en Comrie, en puriteinse schrijvers, zoals Alleine, Bunyan, McCheyne, Ryle en Watson. Ook zijn uitgaven van hedendaagse auteurs opgenomen.

Oorsprong lektuur

De lektuur op de website is veelal ter beschikking gesteld door de organisaties die bij het project betrokken zijn. Het betreft lektuur die in de achterliggende decennia door de deputaatschappen Bijbelverspreiding, Israël en Zending (en Evangelisatie) is vertaald, vanuit het Nederlands of rechtstreeks vanuit het Engels. In het verleden werd veel aan Evangelieverkondiging gedaan door gedrukte boeken te verspreiden. Hoewel er altijd mensen zullen zijn die de voorkeur geven aan een 'boek in de hand', moeten we beseffen dat

het gebruikmaken van internet een veilige manier van verspreiden van ons materiaal is. Dit geldt met name voor landen als Indonesië, de Arabische gebieden en India, waar christenvervolgung snel toeneemt. In die situaties, waar gedrukte boeken niet voorhanden zijn, gaat men op het internet op zoek naar goede boeken.

Deze website is dus een aanvulling op het verspreiden van gedrukte boeken. Traktaten en brochures zijn als pdf geplaatst. De website wil een bron/bibliotheek zijn van gereformeerde lektuur, vanuit de (Nadere) Reformatie, het puritanisme en hedendaagse schrijvers. Het is de bedoeling om kernzaken van het christelijk geloof laagdrempelig onder de aandacht te brengen bij diverse doelgroepen, zoals kinderen (kinderbijbels en catechismus voor kinderen), volwassenen en voorgangers (preken over Heidelbergse Catechismus, commentaren). Op de website staan ook uitgaven over de heilsorde, de vijf punten van het calvinisme, en de drie g's (geloof, gebod, gebed).

Toekomst

Er wordt hard gewerkt aan de uitbreiding van het aanbod op de website. Momenteel wachten er nog zo'n 75 e-books om geplaatst te worden. Verder wordt nagedacht over uitbreiding van het aantal talen op de site. Daarbij kan onder meer gedacht worden aan Hindi, Tamil en Bengali in India (deputaatschap Bijbelverspreiding). De andere deputaatschappen hebben er belang bij om over meer lektuur in de bestaande talen, met name het Arabisch, Engels en Hebreeuws, te kunnen beschikken.

Het is de wens van de deelnemende organisaties dat deze website een belangrijke functie mag krijgen in de Evangelieverkondiging, wereldwijd. Op hoop van zegen!

Namens de projectgroep,
B. van der Schoot en J.M. Schot

Boekaankondiging

"Samen gereformeerd, het licht op Groen"; ds. Anne van der Sloot; uitg. Ipenburg; 156 blz.; € 14,50. Boek over de kerkelijke verdeeldheid in de gereformeerde gezindte. De opvattingen van Groen van Prinsterer worden in dit boek regelmatig aangehaald.

"De zaligmakende bekering"; Solomon Stoddard; uitg. Brevier; 143 blz.; € 14,99.

Beknopte weergave over de waarachtige bekering. Dit werk verscheen eerder in 1719 als een 'Verhandeling over de zaligmakende bekering, en de wijze waarop die wordt gewerkt'.

"Aansporing tot het martelaarschap"; L.H.TH. Kooij; uitg. Brevier; 187 blz.; € 19,95.

Dit boek van Origenes is opnieuw vertaald (en ingeleid) door Kooij. Het onderwijs over het voorbereiden als christen om te lijden om het geloof is steeds meer actueel.

"Moeskruid, voor vrouwen vandaag"; Elise Pater-Mauritz; uitg. Den Hertog; 163 blz.; € 13,50.

Praktische handreiking voor het houden van stille tijd. Waar vinden moeders tijd en hoe vullen we de stille tijd in?

"Goed dat je er bent, een realistische kijk op jezelf"; Sarina Brons-van der Wekken; uitg. Den Hertog; 224 blz.; € 18,50.

Naast een praktische benadering van het thema 'zelfbeeld' gaat de auteur in op de spanning tussen psychologie en theologie. Uit de pastorie van Vlaardingen wordt een handreiking geboden voor een Bijbelse levenshouding.

"Hij is opgestaan, overdenkingen voor Lijdenstijd en Pasen"; ds. J.T. Doornenbal; uitg. Den Hertog; 120 blz.; € 14,90.

Acht overdenkingen vanuit Mattheus, Lukas, Johannes en 1 Korinthe 15 van een markante dominee.

Pas op... levensgevaarlijk!

A. Janse-Pieterman, Rijssen

'Pas op! Zwemmen levensgevaarlijk'. Pas zagen we ergens in Nederland dit bord staan.

Ik keek naar het water. Er leek helemaal geen stroming in het water te zitten. Het water straalde rust uit. Wat is de natuur mooi! Als je zo'n bord niet ziet, zou je als kind zo een duik in het water nemen. Maar het water is niet zo ongevaarlijk als jij denkt. Door een sterke stroming kun je zo meegezogen worden. Pas op: levensgevaarlijk!

Ook in deze vakantietijd komen er genoeg gevaren op je af. Misschien blijf je thuis of moet je wel een heel eind naar je vakantiebestemming rijden. Je kunt onderweg een ongeluk krijgen. Maar ook als je op de fiets rijdt of ergens op straat loopt. De Heere moet ons steeds bewaren en

sparen. Bid daarvoor. Of je nu vakantie hebt of niet, dit bordje is altijd nodig: Pas op: wees voorzichtig! Iedere dag. Thuis, buitenshuis, onderweg en straks na de vakantie weer op school.

De duivel zegt precies het tegenovergestelde tegen jou. Die zegt: 'Pas niet op! Laat je maar lekker meeslepen door alles wat in deze wereld op je afkomt. Als je maar vooral niet bezig bent met de dingen van de Heere en met de eeuwigheid die zo dichtbij kan zijn. Dat is niet nodig. Je mag alles doen wat je zelf wilt.'

Wat klinkt dit aantrekkelijk. Maar het is levens-verleidelijk! Vreselijk! De duivel is heel zijn leven al een leugenaar. Pas op: luister niet naar dit 'gevaar'. Nooit meer. Luister naar de Heere alleen! Ook in deze vakantie. Neem de tijd om stil na te denken. Over iets uit de Bijbel, uit je dagboekje of wat je gehoord hebt in de kerk. De

Heere zegt: 'Hoor naar Mijn stem, zo zal Ik u tot een God zijn' (Jer. 7:23). Zijn Woord en Zijn genade zijn levens-reddend!

vervolgverhaal

82

Palko de kleine evangelist

J.W. van den Berg

Palko luistert vol verbazing. Hij valt Lesina alleen in de rede als deze zegt dat Anna, de dochter van Rasga, de kleine jongen mee naar huis nam en hem als haar eigen zoon adopteerde.

'Een kleine jongen?' vraagt hij verbijsterd. 'We hebben nooit een kleine jongen zoals Mischko in huis gehad!'

Lesina gaat niet op deze uitroep van Palko in. 'Luister eens, mijn jongen. Zou Mischko het mij kunnen vergeven dat ik hem zo in de steek liet?'

Palko hoeft niet lang na te denken over zijn antwoord. 'Natuurlijk, oom Martin, hebt u het hem al gevraagd?' 'Nee, nog niet. Maar nu nog wat. Zou hij van mij kunnen houden?'

'Natuurlijk! Waarom niet, u bent toch zijn

vader! Als ik een vader had, zou ik veel van hem houden, dat kan ik u verzekeren! Maar ik ben zo nieuwsgierig, oom Martin. Waar is Mischko nu?'

Lesina kan zich niet langer goedhouden. De tranen lopen over zijn wangen als hij zijn armen om Palko heen slaat en snikt: 'Jij bent mijn Mischko, mijn lieve jongen!'

'Ik... wat', stottert Palko totaal overrompeld, 'ik... ik... u bedoelt... ben ik Mischko? O, ik heb een vader! Ik heb tóch een vader!' Lang klemmen vader en zoon zich aan elkaar vast.

'Kom, mijn zoon', zegt Lesina eindelijk, 'laten we naar je moeder gaan. Ze wacht al zo lang. Je zult haar veranderd vinden. In deze twee gelukkige weken van wachten op haar zoon, is ze de oude weer geworden. Wat zal ze gelukkig zijn als ze je ziet, mijn jongen!'

Het is herfst geworden. Een vroege vorst heeft de laatste zomerbloemen gedood. De meeste vogels zijn naar warme landen vertrokken en die nog gebleven zijn, zingen niet meer.

Kerknieuws

BEROEPINGSWERK

Bedankt:

Voor Kruijningen: ds. A. Schot te Nunspeet.

WIJZIGINGEN KERKELIJK JAARBOEK

Pag. 58: het nieuwe adres van ouderling F.J. Verweij is: Burg. Van Tuinenplein 56, 8265 TJ Kampen.

Pag. 101: de juiste opgave van deputaten art. 49 bij PS Zuid is: primi:

ds. P.D. den Haan, Tholen; ds. J.M.D. de Heer, Middelburg-Centrum; ds. S. Maljaars, Melis-kerke; ds. D. de Wit, Borssele.

Pag. 249, Ridderkerk:

het nieuwe adres van L. van Antwerpen (scriba diaconie) is: Pelikaan 116, 2986 TG Ridderkerk, e-mail: leovanantwerpen@gmail.com, tel. ongewijzigd.

VERSLAG VERGADERING CLASSIS GOUDA VRIJDAG 5 JULI 2019

Namens de roepende kerk van Naaldwijk opent ds. H.A. van Zetten de vergadering op de gebruikelijke wijze. De classis vergadert in verband met het aannemen van het beroep van kand. M.L. Dekker naar de gemeente van Den Haag-Scheveningen, zulks ten behoeve van het werk in Israël op verzoek van het deputaatschap voor Israël. Vanavond wordt het peremptoir (beslissend) examen van kandidaat Dekker afgenomen. De tijdelijke preses heet ds. W. Visscher en ds. G.J.N. Moens als deputaten art. 49 welkom, verder de afgevaardigden van de kerkenraden in de classis Gouda, kandidaat Dekker, curatoren en docenten van de Theologische School, leden van het deputaatschap voor Israël, leden van de kerkenraad van Den Haag-Scheveningen, emeritus predikant ds. H. Paul en de belangstellenden. Ds. Van Zetten spreekt een korte overdenking uit naar aanleiding van Romeinen 11:5: 'Alzo is er dan ook in deze tegenwoordige tijd een overblijfsel geworden naar de verkiezing der genade.'

De vergadering gaat akkoord met de volgende samenstelling van het moderamen: preses: ds. J.J. Tanis; assessoren: ds. G. Clements en ds. H.A. van Zetten; 2e scriba: oud. M.J.W. Hoek en 1e scriba: oud. P.A. van Bokhoven; quaestor: oud. J. Wolterink. Ds. De Wit stelt kand. Dekker vragen over de

uitleg van Matthéüs 2:23: 'En daar gekomen zijnde, nam hij zijn woonplaats in de stad genaamd Nazareth; opdat vervuld zou worden wat door de profeten gezegd is, dat Hij Nazaréner zal geheten worden.' Een kernvraag is, wat in het Oude Testament hierover door de profeten is gezegd.

Ds. Clements bevraagt de kandidaat onder andere over de leer van de Drie-eenheid en over de betekenis van Nicéa; dit is van actuele betekenis in het debat in Israël, waar zich verschillende stromingen binnen de Messias-belijdende Joden aftekenen.

Ds. Van Zetten examineert het vak kerkgeschiedenis en stelt vragen over de achtergrond en betekenis van het Réveil. Gevraagd wordt naar de betekenis van Da Costa en Capadose. Aandacht wordt besteed aan het Réveil in Zwitserland en Engeland.

Ds. P. Mulder neemt het examen kerkrecht voor zijn rekening. Allereerst wordt ingegaan op de positie van een predikant in de context van het werk in Nazareth: hoe lopen dan de lijnen? Gevraagd wordt onder meer naar het karakter van een gemeente in gereformeerde zin: welke kenmerken zijn dan van belang?

Kandidaat Dekker krijgt gelegenheid om zijn proefpreek te houden, over de tekst uit Filippenzen 3:8 tot en met 10. Het thema is: De balans van Paulus' leven. Er zijn drie punten: Eigen rechtvaardigheid is schade, Christus' rechtvaardigheid is winst, en Christus' rechtvaardigheid geeft vrucht.

Ds. Tanis deelt de uitkomst van het beraad over het afgelegde examen mede. Op grond van de gehouden examens en de proefpreek kan met vreugde worden medegedeeld dat kandidaat Dekker met vrijmoedigheid is toegelaten tot de bediening van het Woord en de sacramenten, en dat hem daartoe de last en de bevoegdheid wordt gegeven. Aan broeder Dekker wordt de ondertekende last-brief uitgereikt, waarin de bede is verwoord dat de Heere hem door de bediening van de Heilige Geest, getrouw en volvaardig make tot deze heilige en gewichtvolle dienst.

Ds. Tanis spreekt enkele hartelijke wensen uit en wijst op Hem Die is voorgegaan in Nazareth. Hij was gezalfd met de Heilige Geest. Gelezen worden enkele verzen uit Lucas 4 over Hem Die te midden van verlorenheid aan armen het evangelie heeft verkondigd.

Wat is het verblijdend, ook voor het deputaatschap voor Israël, dat aan het werk nu verder gestalte kan worden gegeven.

Kandidaat Dekker wordt samen met zijn vrouw een gezegende tijd in Israël toegewenst.

De vergadering zingt hem staande toe: 'Dat 's Heeren zegen op u daal!'

De preses verzoekt oud. A.J. IJzelenberg van de roepende kerk van Naaldwijk om te eindigen.

P.A. van Bokhoven, 1^e scriba

BEVESTIGING KAND. DEKKER

Met blijdschap en verwondering mogen wij meedelen dat kandidaat M.L. Dekker op 28 augustus zal worden bevestigd tot dienaar van het goddelijke Woord, in het bijzonder ten behoeve van het werk in Israël. Deze diensten zullen gehouden in het kerkgebouw van de Geref. Gemeente van Gouda. De bevestigingsdienst begint om 14.30 uur en wordt geleid door ds. W. Silfhout. Aansluitend zal de uitzending geschieden door ds. A. Schot, voorzitter van het deputaatschap voor Israël. De dienst waarin kand. Dekker als predikant intrede doet, begint om 19.00 uur.

M.L. Dekker zal naar Nazareth terugkeren om daar als predikant het Woord in de gemeente Nechama te bedienen. De Heere Zelf bevestigde dit alles met Zijn onmisbare zegen tot verheerlijking van Zijn Naam en tot uitbreiding van Zijn Koninkrijk, ook onder het

“

**HET OPRECHTE GELOOF
WIL NOG LIEVER STERVEN
DAN DAT DE NAAM VAN
GOD OOK MAAR DE
MINSTE ONEER WORDT
TOEGEBRACHT.**

JOHN BUNYAN

Berichten

ZANGAVOND

Nunspeet - Kerk Geref. Gemeente, Brinkersweg, woe 14 aug., 19.30 uur, avond georganiseerd door verstandelijk beperkte mannen, die op vakantie zijn in Nunspeet, m.m.v. mannenkoor Jubilate Deo. Bijbelvertelling stud. J. Beens; collecte t.b.v. Samen uit-vakantieweken.

JONGEREN ZINGEN VOOR JBGG

Het Groot Zeeuws Jongerenkoor start in het najaar met het project: "De blinkende Morgenster", een cantate met kerstliederen

MEDEDELING BUREAU VOOR KERKELIJKE DIENSTVERLENING

In verband met de vakantieperiode is het Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening in Woerden van 12 t/m 16 augustus a.s. gesloten. Voor spoedeisende zaken kunt u contact opnemen via telefoonnummer 0348 - 489900.

en psalmen. Het koor geeft drie concerten t.b.v. de JBGG, op 14 december in Goes (met ouderling G.A. Terlouw), op 23 december in Middelburg (met ds. M. Karens) en op 26 december in Gorinchem (met L.A. Kroon). Opgeven kan -als je tussen de 14 en de 49 jaar bent- via: www.peterwildeman.nl/ kerstproject jeugdbond

CONGRES OVER HELLENBROEK

De SSNR organiseert op 28 september in de Oude Kerk te Rotterdam-Charlois een congres over Hellenbroek. Sprekers zijn onder meer dr. R. Bisschop, ds. H. Brons en dr. J. Exalto. Informatie over aanmelding en deelnemingskosten: www.ssnr.nl/congres-nadere-reformatie

TOCHTEN EN WANDELINGEN

In Enkhuizen wordt op zaterdag 10 augustus een wandel- en/of vaartocht o.l.v. een gids gehouden. Voor deelname: mail naar stadswandelingenkhuzen@gmail.com of bel Marit Bos: 06-13497107. De wandeling begint om 13.30 uur, de rondvaart om 15.00 uur.

Beide activiteiten hebben het kerkgebouw aan de Klopperstraat 12 als vertrekpunt. Vrijwillige bijdrage t.b.v. Geref. Gemeente te Enkhuizen.

Op maandagavond 12 augustus wordt in Ouddorp een fietspuzzeltocht van ruim 20 kilometer gehouden. De opbrengst is voor Zending Gereformeerde Gemeenten. De kosten zijn € 2,50 p.p., max. € 10,- per gezin. Starten tussen 18.30 en 19.00 uur bij de kerk aan de Spaanseweg 13 te Ouddorp. Voor vragen: fam. Nijssse, tel. 0187-683279.

In Middelburg worden kerkhistorische wandelingen (met gids) met herinneringen aan Smijtegelt gehouden op de donderrdagen 22 augustus, 4 en 19 september en 22 oktober. Start voor het stadhuis op de Markt om 14.00 uur. Opbrengst (vrijwillige bijdrage) bestemd voor de Stichting Vrienden van Heidelberg en Dordrecht. Aanmelding noodzakelijk: P.C. Beeke, p.c.beeke@kliksafe.nl, tel. 0118-633828. Groepen op afspraak, datum in overleg.

Kerkdiensten

ZONDAG 11 AUGUSTUS 2019

Aagtekerke 8.45, 11.00 en 18.30 uur ds. A.P. Baaijens; Aalburg 9.30 en 18.00 uur ds. C. Hogchem; Aalst 14.30 uur ds. L. Blok; Alblaserdam 9.30 en 16.30 uur ds. C. Sonneveld; Amsterdam 15.00 uur stud. L. van der Kuijl; Apeldoorn 10.00 en 16.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Barendrecht 10.00 uur ds. C. van Ruitenburg en 16.30 uur ds. M.H. Schot; Barneveld-Centrum 9.30 en 19.00 uur ds. E.J. Boudewijn; Beekbergen 10.00 en 19.00 uur ds. A. Schreuder; Berkenwoude 19.00 uur ds. C. Sonneveld; Bodegraven 10.00 en 16.30 uur ds. J.W. Verweij; Borssele 9.30 en 18.00 uur ds. D. de Wit; Boskoop 9.30 en 16.30 uur ds. J.J. Tanis; Brakel 10.00 en 18.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi; Capelle a/d IJssel-West 18.00 uur ds. H.A. van Zetten; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; Den Haag-Sche-

veningen 16.30 uur ds. J. Driessen; Deventer 18.00 uur ds. A.H. Verhoef; Dinteloord 18.30 uur stud. P.J. de Raaf; Dirksland 10.00 en 18.00 uur ds. K. Boeder; Doetinchem 9.30 en 15.00 uur ds. A.A. Brugge; Dordrecht 14.30 uur ds. E. Bakker; Drachten 9.30 en 19.00 uur ds. C. van Krimpen; Eindhoven 16.00 uur ds. R. Kattenberg; Elspeet 10.00 en 18.30 uur ds. G. van Manen; Emmeloord 19.00 uur ds. W.A. Zondag; Enkhuizen 9.30 en 16.00 uur ds. G. Heijkamp; Enschede 10.00 en 15.00 uur ds. J. Schipper; Enter 9.30 en 18.30 uur ds. G.J. van Aalst; Goes 14.00 uur ds. M. Blok; Gorinchem 10.00 en 16.00 uur ds. W.J. Karels; Gouda 9.30 en 16.30 uur ds. G. Clements; Goudswaard 10.00 en 18.00 uur stud. J. Beens; 's-Gravenpolder 14.00 uur (H.D.) ds. J. van Laar; Groningen 10.00 en 16.00 uur ds. W.A. Zondag; Haamstede 10.00 en 18.30 uur ds. M.

Karens; Hardinxveld-Giessendam 9.30 en 18.00 uur ds. L. Blok; Hendrik-Ido-Ambacht 11.30 en 18.30 uur ds. M.H. Schot; Hilversum 16.00 uur ds. A.J. de Waard; Hoedekenskerke 18.30 uur ds. J.B. Zippro; Hoogeveen 9.30 en 19.00 uur ds. F. Mulder; Houten 16.00 uur ds. J. IJsselstein; Kampen 9.30 en 15.30 uur ds. D.W. Tuinier; Kamperland 18.30 uur ds. P. Mulder; Katwijk aan Zee 16.00 uur ds. W. Silfhout; Kortgene 14.30 uur ds. D. de Wit; Krabbendijke 9.30 uur en 18.00 uur stud. G.P. van Nieuw Amerongen en 14.00 uur ds. P.D. den Haan; Krimpen a/d IJssel 9.30 uur ds. W. Silfhout en 16.30 uur ds. C. van Ruitenburg; Kruiningen 9.30 en 14.00 en 18.00 uur ds. C.J. Meeuse; Leerdam 15.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi; Lelystad 9.30 uur ds. J. IJsselstein en 15.30 uur ds. A. Verschuure; Marknesse 9.30 en 18.00 uur ds. A. Verschuure; Meeuwen 15.00

“ **OUDERS, PROBEER UW KINDEREN DOOR UW WANDEL ERVAN TE OVERTUIGEN DAT DE DINGEN DIE U HEN LEERT, GEEN ONZIN, MAAR WAARHEDEN ZIJN.**

JOHN BUNYAN

uur ds. M.T. Al-Chalabi; Meliskerke 9.30 en 19.00 uur ds. S. Maljaars; Melissant 10.00 en 18.00 uur ds. G. Beens; Middelburg-Centrum 14.00 uur ds. S. Maljaars; Middelburg-Zuid 9.30 en 16.00 uur ds. P. Mulder; Middelharnis 9.30 en 18.00 uur ds. G.J.N. Moens; Mijdrecht 10.00 en 19.00 uur ds. J.J. van Ekeveld; Moerkapelle 16.00 uur ds. W. Visscher; Naaldwijk 9.30 uur ds. J. Driessen; Nieuw-Beijerland 15.30 uur stud. J. Beens; Nieuwe-Tonge 15.00 uur ds. G.J.N. Moens; Nijkerk 9.30 en 18.30 uur stud. L. van der Kuijl; Nisse 15.30 uur stud. G.P. van Nieuw Amerongen; Nunspeet 15.00 uur ds. F. Mulder; Ooltgensplaat 14.30 uur ds. K. Boeder; Oosterend 10.00 en 16.30 uur ds. A. Vermeij; Oostkapelle 9.30 en 16.00 uur ds. M. Joosse; Opheusden 10.00 en 17.30 uur ds. W. Mouw; Oudemirdum 9.00 en 11.00 en 14.30 uur ds. A. Schot; Poortvliet 10.00 en 14.30 uur stud. P.J. de Raaf; Puttershoek 15.30 uur ds. A.T. Huijser; Ridderkerk 9.00 uur ds. M.H. Schot; Ridderkerk-Slikkerveer 9.30 en 15.30 uur ds. R.A.M. Visser; Rijssen-Noord 9.30 en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; Rijssen-West 9.30 uur ds. A.H. Verhoef en 15.00 uur ds. S.W. Janse; Rijssen-Zuid 9.30 en 18.30 uur ds. S.W. Janse; Rilland-Bath 18.30 uur ds. C. Harinck; Rotterdam-Alexanderpolder 19.00 uur ds. G. Clements; Rotterdam-Centrum 18.00 uur ds. R.A.M. Visser; Rotterdam-IJsselmonde 9.30 (H.D.) en 16.30 uur ds. G. Hoogerland; Scherpenisse 9.30 en 18.30 uur ds. M. Blok; Scherpenzeel 10.30 en 18.30 uur ds. A.J. de Waard; Sliedrecht 9.30 en 18.00 uur ds. A.T. Huijser; Soest 9.30 uur ds. W. Visscher en 19.00 uur ds. B. Labee; Sprang-Capelle 15.30 uur ds. H.J. Agteresch; Stolwijk 10.00 uur ds. H.A. van Zetten en 19.00 uur ds. C. van Ruitenburch; Terneuzen 10.00 en 15.30 uur ds. J.B. Zippro; Terwolde - De Vecht 9.30 en 14.30 uur ds. B. van der Heiden; Tholen 10.00 en 18.30 uur ds. P.D. den Haan; Uddel 10.00 en 18.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Urk 10.00 en 17.00 uur stud. P.C. Vlot; Utrecht 10.00 en 16.00 uur ds. W. Harinck; Veen 9.30 en 18.00 uur ds. E. Bakker; Veenendaal 9.30 en 16.30 uur ds. B. Labee; Vlissingen 9.30 en 16.00 uur ds. C.G. Vreug-

denhil; Waarde 9.30 en 18.00 uur ds. J. van Laar; Wageningen 10.00 en 18.30 uur ds. H. van der Heiden; Werkendam 10.00 en 18.00 uur ds. H.J. Agteresch; Westkapelle 9.30 en 18.30 uur ds. J. de Kok; Wierden 14.00 uur ds. A. Schreuder en 18.30 uur ds. A.A. Brugge; Woerden 18.30 uur ds. W. Visscher; Wolphaartsdijk 9.30 uur ds. C. Harinck; Zeist 19.00 uur ds. W. Harinck; Zoetermeer 18.30 uur ds. W. Silfhout; Zwolle 15.00 uur ds. G. van Manen.

DINSDAG 13 AUGUSTUS 2019

Drachten 19.30 uur ds. B.J. van Boven; Enter 19.30 uur ds. G.J. van Aalst; Kamperland 19.30 uur ds. G. Beens; Middelburg-Zuid 19.30 uur ds. W.J. Karels; Nieuwer ter Aa 19.30 uur ds. G. van Manen; Scherpenzeel 19.30 uur ds. W. Harinck; Terwolde - De Vecht 19.30 uur ds. A.P. Baaijens; Zwolle 19.30 uur ds. A. Verschuure.

WOENSDAG 14 AUGUSTUS 2019

Katwijk aan Zee 19.45 uur ds. A. Schot; Krui-ningen 19.30 uur ds. D. de Wit; Leerdam 19.30 uur ds. J.W. Verweij; Meeuwen 19.30 uur ds. E.J. Boudewijn; Melissant 19.30 uur stud. P.C. Vlot; Mijdrecht 19.30 uur ds. S. Maljaars; Nieuw-Beijerland 19.30 uur ds. A. Schreuder; Oudemirdum 19.30 uur ds. A.T. Huijser; Rilland-Bath 19.30 uur ds. G. Hoogerland; Soest 19.30 uur ds. G. van Manen; Stolwijk 19.30 uur ds. W. Mouw; Waardenburg 19.30 uur ds.

J.M.D. de Heer; Wierden 19.30 uur ds. C. van Ruitenburch.

DONDERDAG 15 AUGUSTUS 2019

's-Gravenpolder 19.30 uur ds. K. Boeder; Naaldwijk 19.45 uur ds. P.D. den Haan; Nijkerk 19.30 uur ds. G.J. van Aalst; Nisse 19.30 uur ds. A.H. Verhoef.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 11 AUGUSTUS 2019

Alkmaar (Willem Buytewechstraat 2, Alk-maar) 10.00 en 16.30 uur evang. G. Baan; Am-sterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 17.00 uur evang. J. Krijgsman; Emmen (Prinsesselaan 6 l) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Drunen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 16.00 uur evang. S. de Visser; Merkssem (Jaak de Boeckstraat 21-23, Merkssem) 10.00 en 16.30 uur evang. A. van Setten; Tilburg (Offen-bachstraat 105) 10.00 uur evang. H.J. van den Boogaart en 18.30 uur ds. W.J. Karels.

Voor alle in dit nummer genoemde toekomstige data geldt:

INDIEN DE HEERE WIL EN WIJ LEVEN

Advertenties

**PIETER HEYKOOP
 ORGELIMPR. + SAMENZANG
 Elburg – Grote Kerk
 D.V. woensdag 14 aug - 20.00 uur**

www.scheurfotokaarten.nl

Luxe fotokaarten voor elke gelegenheid. Een scherpe prijs voor de verkoping op uw eigen vereniging en/of goede doel. info@scheurfotokaarten.nl 0317-616735 / 06-51564461

Wouterswoude, t.h. op minicamping met zondagsrust, **stacaravan / blokhuut**, nog enkele weken vrij.

www.campingdestins.nl.

Tel. 06-45969001.

Parket, Laminaat, en PVC vloeren.

Goed & voordelig & vakkundig gelegd. Kiezen kan gewoon bij u thuis. DE VLOERENKONING.NL 06-19557166

Mijn man en ik zijn op zoek naar een woning. Per 12 september 2019 moeten wij ons tijdelijke huurhuis uit zijn i.v.m. de sloop ervan. Tegelijk zijn we ook in verwachting van onze eerste kleine, die we 19 oktober verwachten. Wij zijn daarom dringend op zoek naar een andere woning, budget tot €1000 huur pm. Onze huidige kerkelijke gemeente is de ger.gem. in Delft. Heeft u voor ons de gouden tip of een woning die wij -in ieder geval tijdelijk- kunnen betrekken? Wij horen het graag via 0622576018 / rozalinde1993@hotmail.com. Rozalinde en Vincent de Boer

1 week kamperen = 1 **gratis overnachting.**

Ontsperren kamperen in Garderen. Voetbaltafel, speeltoestellen, skelters en een zandbak voor de kids. Of lekker 'n **hut bouwen?** Vroege vogels kunnen een heerlijk **vers eitje rapen.** Bel 0577 723 245 of kijk op SolseBerg.nl

ORGELCONCERT
romantisch programma
Bovenkerk, Kampen

14 augustus

VINCENT DE VRIES

Aanvang: 20.00 uur
www.orgelseriekampen.nl

Van Horssen bv
BOEKHANDEL & UITGEVERIJ

Dorpsstraat 100 - 3881 BE PUTTEN
Tel. 0341 36 22 77 - info@van-horssen.com
www.van-horssen.com

Het juiste adres voor:
Bijbels, Theologische boeken, Leesboeken voor jong en oud, Voordeelboeken, Tweedehands, CD's en bladmuziek.

BBV Barneveldse Begrafenis Vereniging

voor een eervolle, eenvoudige verzorging van begrafenissen in Barneveld en omstreken

- eigen personeel
- vervoer van en naar alle plaatsen
- dag en nacht te ontbieden
- levering van grafstenen
- laatste wilsbeschikking
- drukwerk
- opgave van lidmaatschap
- geen crematie

Zr. J.H.D. Vermeulenstraat 5
3774 JW Kootwijkerbroek
(0342) 44 18 12
www.barneveldsebegrafenisvereniging.nl

dhr. G. de Groot
(06) 50 21 72 55

Tegels... als geen ander

Ook bij Kroon TEGELOUTLET veel keuze, vanaf € 3,95 / m²

Vloertegels en wandtegels
Meer dan duizend soorten
Vakkundig advies en gelegd
Vloerverwarming
Altijd scherpe prijzen

KROON
VLOEREN IN STEEN

Energieweg 8c, Meerkerk | tel. 0183-354225 | www.kroonvloereninsteen.nl

VAN STAVEREN
Begrafenisverzorging

Met aandacht, zorg en respect

Dag en nacht bereikbaar 0172 23 33 38
vanstaverenbegrafenisverzorging.nl

Conflictbemiddeling d.m.v. Mediation voor zakelijk en privé.
Drs. J.C. de Jonge, gecertificeerd 'Psycholoog - Mediator NIP'.

Ohmweg 1g, 2952 BD Alblasdendam
078 - 69 32 808 of info@rpnederland.nl
www.dejonge-consultancy.nl

Begrafenisonderneming de Jongh

Voor een waardige en stijlvolle verzorging van alleen begrafenissen

Dag en nacht persoonlijk bereikbaar

Hardinxveld-Giessendam	0184 - 611 154
Waardenburg	0418 - 652 039
Werkendam	0183 - 701 017
Dordrecht e.o.	078 - 641 27 40
Nieuw-Lekkerland	0184 - 683 838

info@begrafenisondernemingdejongh.nl
www.begrafenisondernemingdejongh.nl

Mediation of bemiddeling nodig?

Bel 030 - 760 10 00 of mail mr.pjdenboef@jdb-advocaten.nl

Janssens ■ Den Boef
advocaten

Kamperen op de Veluwe!
Camping met reformatorische identiteit.

Hoeve Kootwijk

Tel: 0342 - 220022 E: info@hoevekootwijk.nl
www.hoevekootwijk.nl

Te huur in Kootwijkerbroek:
vrijstaande woning met 3 slaapkamers en een flinke bergruimte voor max. 1 1/2 jaar. Tel. 06 53405696.

Vakantie terugverdienen?
www.diskoffer.nl
vakanties met zondagsrust

Voordelig met het hele gezin in eigen sfeer naar zon, water en bergen?
Vanaf € 495,- per week staat uw **stacaravan in Oostenrijk** klaar.
Nederlandstalige kerkdiensten en animatieteam voor jong en oud.
Info: www.es-vakanties.nl
of bel: 055 3030083.

Te huur: 2-3 pers. vakantiehuisje,
Valkseweg 8 te **Barneveld**.
Tel. 0342-412663.

BOEKEN EN MUZIEK
VAN DER BOOM

Voorstraat 41 - 3245 BG Sommelsdijk
Tel. (0187) 4826 14 - Fax (0187) 4845 20
www.boekhandelvanderboom.nl

Fides
praktijk voor hulpverlening en diagnostiek

Een vertrouwd adres voor hulp aan kinderen, jongeren en volwassenen vanuit een Bijbelse visie.

Wij bieden o.a. hulp bij:

- Opvoedingsvragen
- Relatie- of werkproblemen
- Sombereheid, angst, piekeren
- Psychische klachten
- Gezinsproblemen
- Identiteits- en andere vragen

U kunt bij ons ook terecht voor psychologisch onderzoek, indicatieaanvragen en onderzoek, begeleiding en training van mensen met een verstandelijke beperking.

Bel voor informatie of aanmelding
Tel. 0342 - 41 99 77
Van Breugelplantsoen 1
3771 VM Barneveld
www.fideshulpverlening.nl

Heijkoop's Houtsnijwerk
Houtsnijwerk.nl

Uw trouwtekst in hout uitgesneden?
Tel. 0418-551383
www.houtsnijwerk.nl

Waarom Paul Roescher?
Wij geven u twaalf redenen! **3**

Lager in prijs dan waar ook!

Badkamer Belle Vista Badkamer compleet zoals opgesteld.

Kraakprijs! 1545,-

PAUL ROESCHER
KEUKEN • BAD • VLOER • HAARD

Totaal 17.500 m² in Rijssen en Apeldoorn
Tel. 0548 530 350 www.paulroescher.nl

Relaties
Seksualiteit
Burn-out
Onzekerheid
ADHD – Autisme
Identiteit
Opvoeding
Rouw

WWW.ABCONSULTS.NL

ABC CONSULTS
Precies de hulp die je nodig hebt!

Woonruimte te huur, instapklaar **730 m³**. Omg Kootwijkerbroek, 6 slaapkamers, garage, schuur tuin en erf. Max 2 jaar. Meer info: 06-51558490

CHRISTELIJKE BEGRAFENISONDERNEMING
P.H. VAN DER LEER
Veenendaal Rhenen

Voor een persoonlijke en betrokken begeleiding bij het verzorgen van alleen begrafenissen

P.H. van der Leer
T 0318 - 526641 E info@phvanderleer.nl
M 06 - 46376232 W www.phvanderleer.nl

ANDANTE
-orgelcentrum-

Uw dealer van
Johannus Monarke Content Domus Viscount Mixtuur
(Hauptwerk orgels)

* Ruim assortiment bladmuziek (ook klavars)
* Verkoop en verhuur, ook voor zaal en kerk
* Collectie kleine blaasinstrumenten

Industrielaan 26 • Veenendaal • tel 0318 - 50 50 63
www.andanteorgels.nl

kina
begrafenisverzorging

D.W. Schipper **010-458 31 12**
Capelle a/d IJssel

J. Kooijman **0182-58 39 32**
Gouda

Daag en nacht bereikbaar

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

VOGG... AL 65 JAAR MUZIEK VOOR KERK EN HUIS

Voor kerkenraden
EXAMENCOMMISSIE
Voor advies bij de selectie en benoeming van organisten
ORGELBOUWADVIESCOMMISSIE
Bij aanschaf, bouw of onderhoud van het orgel
MODELINSTRUCTIE
Voor de aanstelling van organisten

Voor organisten en andere muzikliefhebbers
KERK & MUZIEK Ons tweemaandelijks blad
BUNDELS met Psalmbewerkingen
CURSUS Kerkelijk Orgelspel
Allerlei ACTIVITEITEN

Meer informatie of bladmuziek bestellen?
www.kerkenmuziek.nl of mail naar info@kerkenmuziek.nl

VOGG
VERENIGING ORGANISTEN GEREFORMEERDE GEMEENTEN

HUIB RUIJGROK
ERFRECHT & NALATENSCHAPPEN

Juridisch advies en administratieve en praktische hulp bij:

- nalatenschappen
- testamenten
- erfbelasting
- executie en conflictbemiddeling

Burg. Houtkoperweg 7 4033 BJ Lienden
T 0344 745 104 M 06 19452290
info@huibruijgrok.nl www.huibruijgrok.nl

Begrafenisonderneming STAM
Molenstraat 153, 2961 AK Kinderdijk
Tel. 078 6919005 - **Geen crematies** -

Colofon

De Saambinder
Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofredacteur: ds. G.J. van Aalst

Redacteuren: ds. B. Labee, J. van't Hul

Redactiesecretaris: J. van't Hul

Bijdragen van medewerkers

ds. G.J. van Aalst
Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
T 0186-576990
E givanaalst@kliksafe.nl

Boeken ter recensie en vragen voor rubriek "Vraag en antwoord"

ds. B. Labee
Kerkewijk 115a, 3904 JA Veenendaal
T 0318-51 35 97
E b.labee@kliksafe.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk), berichten en meditaties:

J. van't Hul
Lierdererf 19, 7364 BD Lieren
T 0651-622260
E jvthul@kliksafe.nl

Aanlevertijd van kerknieuws en berichten: uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum van verschijning van De Saambinder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk

Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening, postbus 608, 3440 AP Woerden
T 0348-489900
E saambinder@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan

Verloop drukkerij
postbus 33, 2950 AA Alblasserdam
T 078-6912899
E saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen uiterlijk donderdag vóór de week van verschijning aangeleverd te zijn. Rouwadvertenties uiterlijk maandagmorgen 9 uur.

Advertenties € 1,35 per mm.
Familieberichten € 0,45 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
postbus 608, 3440 AP Woerden
T 0348-489900
E saambinder@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden

IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v. De Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementenprijzen (bij vooruitbetaling):

voor Nederland: € 14,50 per halfjaar (te betalen per 1 april en 1 oktober)

voor het buitenland*: € 150,00 per jaar
* afwijkend tarief voor:
Canada: \$ 165, USA: \$ 140

Correspondentieadres Noord-Amerika

Mr. A.M. Berman
3340 Culp Rd. Unit 11
Vineland Stn. ON LOR 2E0
T 905 562 1331
E amberman47@gmail.com

De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden bijdragen, kerknieuws, berichten en advertenties zonder overleg aan te passen, in te korten of zonder opgave van redenen niet te plaatsen.

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid betreffende de inhoud van de advertenties en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

de Saambinder *Bewuste keuze*

Ds. Labee over:

Als de heerlijkheid van de Heere wijkt

Kan het zijn dat de Heere aan het wijken is van onze gemeentekring? Zijn er geen bewijzen van Gods' ongenoegen op te merken?

Bange vrees

Verskillende soortgelijke vragen hebben ons in de achterliggende tijd bereikt. We moeten altijd maar voorzichtig zijn om gebeurtenissen in het kerkelijk leven zoals het wegnemen van (emeritus) predikanten, de toenemende zorg over onze jongeren, het wegzwerfen van gemeenteleden etc. te willen duiden. Tegelijk mag bange vrees onze harten wel bezetten. We lezen in Gods heilig Woord dat de profeet Ezechiël in een visioen zag dat de heerlijkheid van Israëls God ging wijken. In hoofdstuk 9 (vers 3a) lezen we: 'En de heerlijkheid van den God Israëls hief zich op van den cherub, waarop Hij was, tot den dorpel van het huis'. Van het verzoendeksel van de ark des verbonds, waarboven de twee cherubs gemaakt waren, wijkt de Heere met Zijn genadige tegenwoordigheid van Zijn volk. Het is alsof God van de tempel wil gaan scheiden, als Hij gaat naar de drempel van de tempel. De Heere gaat weg! De betekenis laat zich raden: zolang de Heere nog in Zijn Huis woont, zolang Hij nog wandelt in het midden van een gemeente en de blijken van Zijn gunst doet ervaren, is er verwachting. Maar als Hij met Zijn gunstrijke tegenwoordigheid gaat wijken, blijft de vorm nog een poosje over en zal er weldra niets meer over zijn. Dan gaat de levende God aan Zijn profeet

openbaren wat de oorzaak is. Er is nog wel veel godsdienst onder het volk, maar het is eigenwillige godsdienst. Men dient Israëls God op de manier die het best bij hen past. Heidense en wereldse elementen worden bij het geopenbaarde Woord van God gevoegd.

Maar het is nog ernstiger! De Heere leidt Ezechiël naar de deur van het voorhof en opent zijn oog voor het 'gat' in de muur. Hij krijgt ook een bevel: 'Menskind, graaf nu in dien wand'. In het visioen horen we dat de profeet dan ontzette zaken ontdekt. Hij komt door een deur in een kamer waar de afgoden worden gediend door de aanzienlijkste mannen van Jeruzalem. Hij ontdekt vrouwen die hun ontuchtige, heidense godsdienst uitoefenen dicht bij het tempelcomplex. Hij ziet oude mannen die de zon aanbidden. Is het dan een wonder dat de Heere van Zijn plaats wijkt en naar de dorpel van het heiligdom gaat?

Lezer(es), als de Heere nu eens 'in de muur van ons leven' zou laten graven, wat zou er openbaar komen? Voor het oog is er misschien nog veel goeds, maar zou de Heere ook 'gruwelen' vinden? O, de Heere geve dat we bij het licht van Zijn heilige wet leerden graven, opdat we als verloren zondaar of zondares gepast voorwerp zouden worden voor de bediening uit Christus! Zonder alles te kunnen of te willen duiden, mag bange vrees ons hart wel bezetten. Zou de Heere niet duizend redenen hebben om van ons te wijken?

Blijde verwachting

Naast die bange vrees, moet er *nóg* wat gezegd worden. Door de wereldweeën heen, waar het oordeel begint van het huis van God, komt de Zoon des Mensen Zijn bruidsgemeente halen. De blijken van Gods ongenoegen en de tekenen van de tijd moeten we opmerken. Daarover sprak de Heere Jezus Zelf: 'En leert van den vijgenboom deze gelijkenis: wanneer zijn tak nu teer wordt en de bladeren uitspruiten, zo weet gij dat de zomer nabij is. Alzo ook gijlieden, wanneer gij al deze dingen zult zien, zo weet dat het nabij is, voor de deur' (Matth. 24:32, 33). Maar de Heere geve - uit vrije genade - dat er nog een overblijfsel mag zijn wat het slot van onze Nederlandse Geloofsbelijdenis verstaat (art. 37): 'Daarom verwachten wij dien groten dag met een groot verlangen, om ten volle te genieten de beloften Gods, in Jezus Christus, onzen Heere.'

VRAAG?

Heb jij/hebt u ook een vraag? Mogelijke vragen over onderwerpen binnen de doelstelling van De Saambinder kun jij/kunt u mailen naar ds. B. Labee of hem per post toezenden (zie colofon). Er volgt - zo mogelijk - altijd een reactie.

Echter alleen als de redactie het waardevol acht voor de lezers, volgt een antwoord op jouw/uw vraag in een nummer van De Saambinder.

Graag wel wat geduld. Er liggen nog tientallen vragen op een reactie te wachten.